

KURZII – SCUT ÎMPOTRIVA STATULUI ISLAMIC

Dr. George BIVOL

Facultatea de Științe Socio-Umane, Departamentul de Științe Politice, Relații Internaționale și Studii
Europene

Absolvent Masterat: **Diplomația Apărării**
Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu

Abstract: *The paper it's s brief presentation of Kurd people. I tried to underline their specific, the bloody and tragic XX century and nowadays, their heroic struggle against the most dangerous face of terrorism – the Islamic State of Iraq and Levant (ISIS).*

Keywords: Kurds, PKK, Peshmerga, Iraq, Iran, Syria, Turkey, conflict

Cine sunt kurzii?

Consider că până la expansiunea fulgerătoare a Statului Islamic din Levant și Irak (ISIS), similară cu expansiunea califatului arab, refacerea acestuia fiind de fapt unul din obiectivele recunoscute de către ISIS, puțină lume putea răspunde la câteva întrebări fundamentale:

- 1) Cine sunt kurzii?
- 2) Câți membri numără această comunitate?
- 3) Aria geografică în care trăiesc?
- 4) Care sunt obiectivele acestora și lupta lor neîntreruptă pentru recunoaștere, pentru crearea unor regiuni autonome și în perspectivă, în funcție de conjunctura politico-militară, chiar a unui stat.

Kurzii au început să fie prezentați ca principala grupare ce se opune cu fermitate și succes expansiunii ISIS, în urma victoriei obținută în iunie 2015, la Kobané, oraș aflat aproape de frontiera cu Turcia fără nici un sprijin din partea vecinului de la nord.

Este recunoscut faptul că kurzii reprezintă cel mai mare grup etnic din lume care nu are o țară proprie. Aproximativ 30 de milioane de kurzi trăiesc într-o zonă compactă, care cuprinde porțiuni din Turcia, Iran, Irak, Siria, formând în prezent al IV-lea mare grup etnic din Orientul Mijlociu, după arabi, persani și turci, având o mare natalitate, care generează un spor demografic, care dacă se menține, va face ca în 20 de ani, numărul kurzilor să fie impresionant.

Totodată, există comunități mai mici în Armenia și Azerbaijan, precum și o puternică diasporă kurdă (aproximativ 8 milioane), un nucleu important fiind în Germania. Din punct de vedere antropologic și cultural, kurzii nu seamănă deloc cu turcii sau arabii.

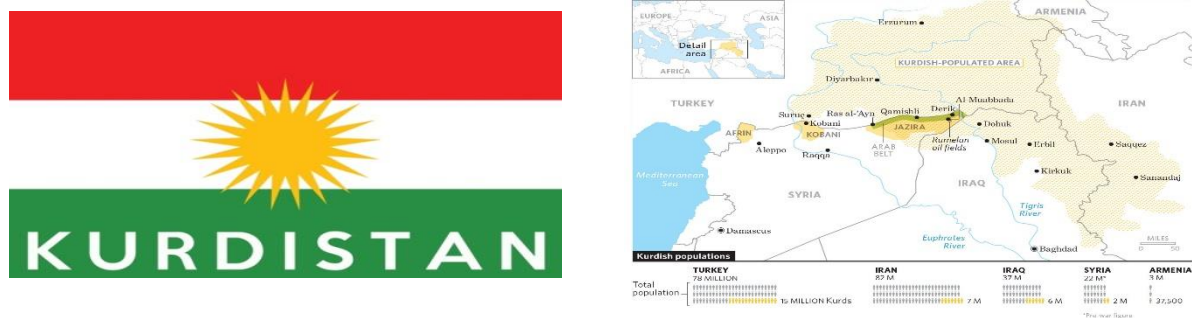

Figura nr. 1 - Steagul kurzilor din toată lumea¹

Fizionomia, culoarea pielii și a ochilor lor (multe persoane având ochii verzi sau albaștri) este de tip mediteranean-ariană.

Se pot identifica 2 substraturi rasiale: cel întunecat, de tip paleo-caucazian, alături de un “blondism” de tip alpin, în centrul Kurdistanului istoric.

Origine: Din punct de vedere al originii, se consideră că ei fac parte dintr-o ramură iraniană, a grupului indo-european, însă varianta că populațiile indigene să fi fost iranizate de popoarele migratoare pe la aproximativ 2500 î. Hr este deasemenea luată în considerare².

Totodată, așa-numita „arianizare” a kurzilor s-a petrecut acum câteva mii de ani prin pătrunderea elementelor rasiale ale perșilor, sciților și alanilor.

Limba: Limba kurdă aparține subdiviziunii nord-vestice a limbilor iraniene care fac la rândul lor parte din marea familie a limbilor indo-europene.

Religia: odată cu cucerirea a imensului teritoriu al fostului Imperiu Persan de către arabi și islamizarea Orientului Mijlociu și a Nordului Africii, kurzii sunt islamizați superficial, majoritatea fiind sunniți, dar sunt și șiiți, o mare importanță având confreriile și ordinele sufite.

Aproximativ o treime din kurzi cred în Yezidism (cultul îngerilor), fiind adepți ai unor secte unice și condamnate de Islam.

Figura nr.2- Răspândirea populației kurde³

Yezidismul se divide în trei mari ramuri, cea mai celebră fiind cea a yezidiților (numiți fără prea mare legătură, adoratori ai diavolului) care trăiesc în partea central-vestică a Kurdistanului istoric și reprezintă 2% din numărul kurzilor, yarsaniții sunt în sud și compun cam 13% din totalul kurzilor, iar aleviții trăiesc în vest, precum și în provincia

Khorasan din Iran, alcătuind 20% din numărul credincioșilor kurzi.

Social: Viața socială a kurzilor este încă puternic structurată în jurul comunității tribale, sătești sau familial-lărgite. Kurzii constituie o populație rurală în proporție de 80%, ei ocupându-se de păstorit, de-a lungul câmpiilor mesopotamiene și a regiunilor muntoase de la granița dintre Turcia, Iran, Irak și Siria. În prezent, mai puțin de 10% mai practică

¹ <http://www.merip.org/mer/mer189/kurdish-experience>; (accesat în 7 ianuarie 2016).

² http://www.historia.ro/exclusiv_web/general/articol/kurzii-istoria-celei-mai-numeroase-minorit-i-f-r-na-iune-proprie; (accesat în 7 ianuarie 2016).

³ https://www.vqronline.org/sites/default/files/story-images/vqr_kurds_map_final.jpg; (accesat în 7 ianuarie 2016).

nomadismul. Liderii tribali și religioși dețin puterea și împart dreptatea conform cutumelor tradiționale.

Principalele centre urbane din zona kurdă sunt: Kirminshah, Diyarbakir, Kirkuk, Antep, Arbil, Hamadan, Malatya, Sulaymania, Adiyaman, Dersim, Dohuk și Elazig.

Problema Kurdă

Problema kurdă izbucnește abia după primul război mondial. Astfel, desi prin Tratatul de la Sèvres, din 10 august 1920, în spiritul Principiului recunoașterii dreptului la autodeterminare al popoarelor din cadrul imperiilor multinaționale, enunțat de către președintele american Woodrow Wilson, s-a prevăzut crearea Kurdistanului autonom, care să cuprindă atât teritoriile din sud-estul Anatoliei, cât și pe cele din nord-estul Irakului¹, această promisiune nu a fost niciodată pusă în aplicare.

În urma Tratatului de la Lausanne, din 24 iunie 1923, și a negocierilor turco-engleze din anul următor, Kurdistanul este împărțit între noua republică turcă, mandatul britanic al Irakului (în 1926, teritoriul kurd a intrat în componența Irakului) - care cuprinde bogatele câmpuri petroliere dintre Mosul și Kiruk, iar regiunile kurde din sudul Anatoliei sunt cuprinse în mandatul francez al Siriei.

Irak. Inițial englezii au oferit administrația locală șeicilor kurzi, fără a împiedica revolta acestora în trei rânduri între 1919-1922. În 1922, șeicul Mahmoud Barzanji (1878-1956)² a proclamat independența zonei majoritar kurde sub numele de ”Regatul Kurdistanului,” instaurându-se în același timp drept rege. În 1924, el a fost însă alungat de către britanici.

În 1926, Liga Națiunilor a hotărât ca teritoriul să intre sub jurisdicția Irak-ului. Barzanji a mai avut o încercare de a restaura regatul în 1930, fiind înfrânt de această dată de către monarhia irakiană.

În 1931, are loc revolta condusă de frații Ahmed Barzani și Mustafa Barzani (1903-1979), care este înfrântă în anul 1932 ca urmare a intervenției englezilor care folosesc aviația împotriva satelor kurde. Tot în 1932, ia sfârșit mandatului britanic, iar irakienii își proclamă independența și refuză orice revendicări ale kurzilor.

Turcia. Cea mai grea situație au avut-o kurzii în Turcia. Acolo exista o negare a identității kurde, pentru președintele turc, Mustafa Kemal Atatürk, kurzii fiind o populație turcă ce trebuie asimilată. În acest scop ei erau numiți ”turcii din munți”³ și s-au luat măsuri dure constând în interzicerea folosirii termenilor ”kurd”, ”Kurdistan”, a limbii kurde și a portului tradițional, precum și mutarea kurzilor în orașe pentru a dilua populația din zonele muntoase.

Aceste măsuri au generat numeroase revolte, cele mai puternice fiind în 1925, 1930, 1936-1938, acestea fiind sângeros reprimare - sate incendiate, comunități întregi masacrate și deportări în interiorul Anatoliei.

În 1937, Turcia, Iranul și Irakul semnează un acord care prevede o serie măsuri punitive contra kurzilor.

¹ http://www.washingtonpost.com/wp-srv/inatl/dail_y/feb99/kurdprofile.htm; (accesat în 7 ianuarie 2016).

² Liderul kurzilor din Iraq în luptele duse împotriva forțelor britanice;

³ *Ibidem*.

A II-a perioadă este cuprinsă între sfârșitul celui de-al II-lea război mondial și înlăturarea dictaturii lui Saddam Hussein.

Iran. O primă tentativă de creare a unui stat kurd are loc în Iran, stat care fusese ocupat (împărțit) de către ruși și englezi, în 1942. Imediat după sfârșitul conflagrației, URSS-ul a refuzat să se retragă din Iran, iar cu sprijinul acestora, în decembrie 1945, Qazi Muhammad, liderul Partidului Democratic din Kurdistanul Iranian (KDP-Iran) proclamă, în zona majoritar kurdă, un stat-marionetă Republica Kurdistan (Republica Mahabad), aflată sub control militar sovietic.

În mai 1946, la presiunea foștilor aliați occidentali și după ce guvernul iranian a semnat un act de recunoaștere a Republicii Kurdistan, sovieticii s-au retras, dar respectivul act nu a mai fost ratificat de guvern iar iranienii au recucerit zona kurdă prin forță.

Cu această ocazie, deși statul kurd a fost desființat, Mustafa Barzani, care ocupa funcția de ministru al apărării, și-a dovedit calitățile de comandant militar obținând câteva victorii împotriva forțelor iraniene.

O nouă revoltă a kurzilor are loc în anii 60', de această dată sprijinită din umbră de către Irak.

Participarea acestora la viața publică a fost definitiv compromisă de Revoluția islamică din 1979.

Partidul Democratic din Kurdistan, constituit pe baze laice, suporta greu integrismul șiiit.

În anii 1980, pe fondul războiului cu Irakul, regimul de la Teheran fiind interesat în folosirea kurzilor din țara vecină cu scopul destabilizării regimului lui Saddam Hussein, a devenit ceva mai tolerant, implementând un număr tot mai mare de reforme și acordând anumite drepturi kurzilor, dar ulterior, liderii kurzi au fost fie uciși, fie încarcerați, astfel că mișcarea kurdă a fost, cel puțin până în prezent, înăbușită în mod profund, situația din Iran din perspectiva pericolului kurd fiind cea mai puțin expusă.

Relațiile dintre guvernul iranian și minoritatea kurdă s-au îmbunătățit, mai ales în timpul războiului dintre Iran și Irak (1980-1988), ca urmare a implementării unui număr tot mai mare de reforme și a acordării unor drepturi kurzilor, astfel că în prezent, în această țară situația este cea mai stabilă.

Irak. În Irak, regimurile arabe care s-au succedat au văzut în kurzi o sursă de amenințare la adresa integrității țării. În 1958, în Irak monarhia a fost abolită în urma unei lovituri de stat a generalului Abdul Karim Qasim.

Pentru a obține susținerea populației kurde, acesta a promis kurzilor autonomie iar fostul comandant militar al Republicii Mahabad - Mustafa Barzani (considerat cel mai mare erou kurd),¹ a fost instalat în fruntea noului format Partid Democrat Kurd.

Întârzierea îndeplinirii promisiunii generează tensiuni între dictator și kurzi; în septembrie 1961, PDK-ul i-a dat acestuia un ultimatum pentru ratificarea autonomiei kurzilor. Ignorarea acestuia a dus la pornirea unui conflict militar între kurzi și statul irakian care a durat 9 ani.

Peshmerga. În acest conflict, beneficiind de sprijin financiar din partea șahului Iranului, Barzani fondează o temută armată de gherilă denumită sugestiv – Peshmerga (însemnând cei care merg spre moarte).

Pe durata acestuia, deși în urma unor lovituri de stat au avut loc trei schimbări de guvern, niciunul nu a reușit anihilarea rebelilor kurzi, motiv pentru care, în 1970, cele două

¹ <http://www.descopera.ro/cultura/12717263-kurzii-despre-destinul-unui-popor-fara-tara;> (accesat în 7 ianuarie 2016).

parți au semnat un acord care prevedea posibilitatea organizării kurzilor într-o regiune autonomă.

În anii imediat următori, guvernul irakian nu și-a respectat angajamentele și a început o campanie de arabizare a două regiuni kurde bogate în petrol, Kirkuk și Khanaquin.

Din această cauză, în 1974, Mustafa Barzani declanșează o nouă revoltă a kurzilor, de această dată renunțând la lupta de gherilă și îndrăznind chiar o confruntarea militară directă cu forțele irakiene.

În 1975, kurzii au fost învinși iar guvernul irakian a început o masivă campanie de dislocare a acestora din zonele în care erau majoritari.

Politicile antikurde ale partidului Baas au fost foarte violente, cu atât mai mult, cu cât populația kurdă era majoritară într-una dintre cele mai bogate regiuni petrolifere (Kirkuk).

Pe fondul războiului dintre Irak și Iran, susținută de către ultimii, în 1983 izbucnește o a III-a rebeliune kurdă.

În 1979, Saddam Hussein a devenit președintele Irakului, iar repressiunea organizată de acesta, după încheierea războiului cu Iranul, cunoscută drept ”campania al-Anfal,” a fost deosebit de dură.

În timpul acestor represalii militare, din martie-septembrie 1988, peste 5.000 de așezări kurde au fost distruse și circa 200.000 de kurzi și-au pierdut viața.

Campania a atras o intensă reacție internațională ca urmare a folosirii armelor chimice împotriva populației civile, foarte mediatizat fiind cazul Halabja.

După Războiul din Golf (1991), Saddam Hussein a pornit o nouă campanie de pedepsire a kurzilor, fapt ce a determinat coaliția condusă de S.U.A. să instaureze o zonă de excludere aeriană în nordul Irakului, deasupra teritoriului kurd.

Siria. În Siria, deși kurzii au fost asociați ai regimurilor politice care s-au succedat în primii ani de după obținerea independenței, au suferit discriminare și repressiune.

Astfel, regimul Baas, instalat în 1963, a interzis partidele politice kurde și a refuzat restabilirea cetățeniei pentru 360.000 de kurzi.

Totuși, reprezentanți ai acestei comunității au fost integrați în posturi cheie ale statului, iar milițiile kurde au fost folosite de regim în reprimarea revoltelor Fraților Musulmani de la Alep (1980) și Hama (1982).

Totodată, mulți kurzi au profitat de contrabanda tolerată de autorități în zona de frontieră, devenind *les nouveau riches*, fideli regimului Assad.

Turcia. Situația grea a kurzilor s-a menținut în Turcia, deoarece succesorii lui Atatürk au urmat aceeași politică de discriminare a kurzilor.

Din acest motiv, la 27 noiembrie 1978, în Turcia apare și cea mai puternică organizație de gherilă kurdă, PKK, Partidul Muncitorilor din Kurdistan, de orientare maoistă.

Totuși, este greșit a se interpreta că populația kurdă din Turcia sau că militanții PKK ar fi fost comuniști, doctrina marxist-leninistă fiind adoptată de creatorii PKK din rațiuni pur strategice, deoarece Uniunea Sovietică, care sprijinise crearea unui stat kurd în Iran, era văzută la acea vreme ca singura putere care ar putea fi dispusă să îi ajute.

Liderul acestei mișcări, Abdullah Öcalan, devine cea mai importantă figură a poporului kurd din a II-a jumătate a secolului al XX-lea.

Lupta armată declanșată de acesta în 1984 a avut drept obiectiv obținerea independenței față de Turcia.

Abia la începutul anilor 1990, președintele turc, Turgut Özal, a cărui mamă era de origine kurdă, recunoaște pentru prima dată de existența poporului kurd și afirmă că pe teritoriul Turciei s-ar afla 12 milioane de kurzi.

Însă Özal moare suspect în 1993, într-un accident de elicopter, și odată cu el orice tentativă de dialog.

În martie 1995, pentru a pune capăt luptei duse de PKK, armata turcă a mobilizat în jur de 36.000 de militari.

Represiunea a constrâns fie la exil, fie a dispersat în interiorul frontierelor turce până la 3 milioane de kurzi.

În 1999, cu ajutorul serviciilor secrete occidentale, Abdullah Öcalan este arestat și condamnat, în prezent, fiind deținut într-o închisoare situată pe o insulă din Marea Marmara.

Turcia a realizat că represiunea nu este suficientă pentru a pune capăt veleităților de independență ale kurzilor, astfel că, în anii 1980, sunt demarate lucrările la un mare proiect hidroenergetic – “Marele Proiect Anatolian” – având scopul de a satisface nevoile energetice ale țării, de a dezvolta agricultura, dar și de a remodela în profunzime sud-estul Anatoliei, cea mai săracă și izolată regiune a Turciei, constituită din cele opt provincii majoritar kurde.

A III-a perioadă a început odată cu căderea regimului lui Saddam Hussein și este cea mai încurajatoare pentru visul kurzilor de creare a unui stat propriu

Cu toate acestea, nu toți kurzii își imaginează un Kurdistan unificat, care să reguneze regiunile kurde din toate cele patru țări.

Cele mai multe mișcări și partide politice kurde se concentrează pe autonomia sau independența kurzilor în țările lor specifice.

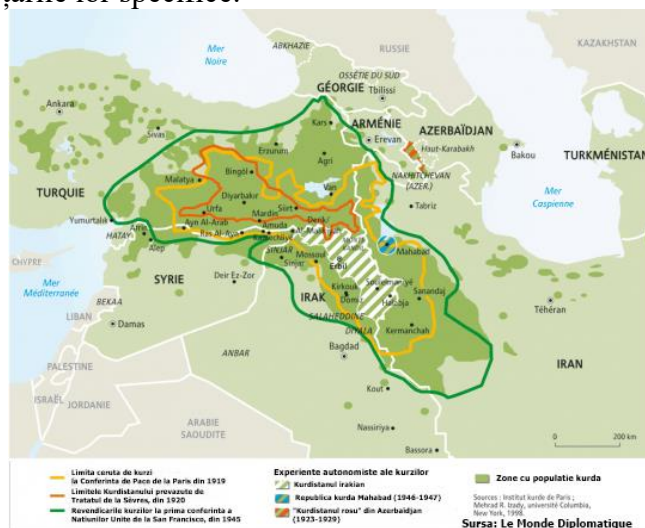

Figura nr.3 – Marele Kurdistan¹

Cea mai mediatizată variantă de creare a unui stat care să cuprindă toți kurzii din regiune - “Marele Kurdistan”, este cea prezentată în iulie 2005 de către Mullah Bakhtiar - membru al Uniunii Patriotice din Kurdistan care a susținut că “toți kurzii din afara granițelor Kurdistanului se vor afla sub jurisdicția statului kurd”.

Conform lui Bakhtiar, această hartă a fost aprobată de Parlamentul kurd, și se bazează pe “evidențe istorice și geografice”. Bakhtiar a avertizat că “poporul kurd” poate face unele

¹ <http://www.merip.org/mer/mer189/kurdish-experience>; (accesat în 7 ianuarie 2016).

compromisuri la funcții ministeriale sau la privilegii, dar nu va accepta niciodată vreun compromis cu privire la “granițele” istorice ale “Marelui Kurdistan”.

Turcia, care a luptat timp de decenii cu terorismul kurd, în mod cert nu va fi de acord cu acest proiect.

Unul din elementele criticate la aceasta, este faptul că, populațiile care nu sunt nici kurde, nici arabe au fost asimilate drept kurde (De exemplu: asirienii au fost asimilați ca fiind “kurzi”, doar pe baza unei vagi asemănări lingvistice).

Totodată, harta este considerate ca fiind excesivă și valabilă poate în alt secol dar nu astăzi, deoarece este puțin probabil ca populațiile arabă și turkmenă să accepte această hartă propusă de Bakhtiar și “tirania kurzilor”

Pentru realizarea statului kurd, unii kurzi și-au creat partide politice și organizații legale și în eforturile de promovare a drepturilor și libertăților politice și culturale, iar alții au ales calea luptei armate (sau de gherilă).

În prezent, dezacordul față de perspectivele de autonomie kurdă din Siria sau relațiile kurzilor irakieni cu guvernul turc generează tensiuni între kurzii KPD din Irak și organizația soră siriana - KDP-S, pe de o parte, respectiv PKK și aliatul sirian – PYD, de cealaltă parte.

Cu toate acestea, grupurile de kurzi au conlucrat cu succes atunci când a trebuit. Amenințarea reprezentată de Statul Islamic a făcut ca Peshmerga, afiliați ai KDP, să lupte alături de forțele siriene PYD.¹

Relațiile complexe între grupurile de kurzi și între kurzi și guvernele din regiune, precum și condițiile politice atât de fluctuante din regiune, i-au făcut pe kurzi să stabilească înțelegeri și alianțe atât cu propriile lor guverne, cât și cu cele învecinate, în unele cazuri, chiar în detrimentul relațiilor lor cu frații lor kurzi.

Lipsa de unitate a kurzilor este explicată de experți ca fiind una dintre cauzele primare a incapacității lor de a-și forma un stat propriu.²

Totodată, ca urmare a situației geopolitice extrem de complexe, mijloacele utilizate de către aceștia diferă substanțial.

Astfel, pe de o parte, se remarcă existența unor partide politice legale (Kurdistan Democratic Party – KDP și Patriotic Union of Kurdistan - PUK) în Irak, care încearcă un proces de coabitare, înțelegere și conlucrare, iar pe de altă parte, poate obligate și de sângerosul război civil care afectează țara de 5 ani, în Siria avem o grupare politico militară (Democratic Union Party - PYD), sprijinită de către Iran.

Această situație complexă este sintetizată în următoarea figura nr.4.

¹ <http://www.cfr.org/middle-east-and-north-africa/time-kurds/p36547#!/p36547#kurdish-political-movements>; (accesat în 7 ianuarie 2016).

² *Ibidem*.

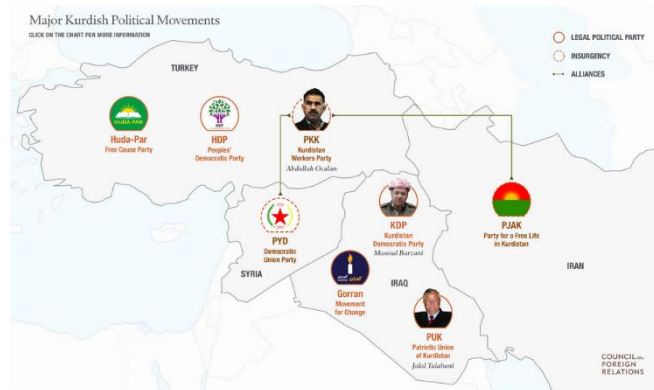

Figura nr. 4 - Principalele organizații și lideri¹

Kurzii din IRAK

În Irak, kurzii au obținut cele mai mari succese. Astfel, Constituția Irakului din 2005 recunoaște o regiune autonomă kurdă în nordul țării - Kurdistanul Irakian, având circa 7 milioane de locuitori și capitala la Erbil, condusă de Guvernul Regional Kurd (KRJ), aceasta fiind singura regiune kurdă recunoscută oficial ca entitate federală autonomă.

Massoud Barzani, Președintele Partidului Democratic din Kurdistan (KDP), începând din anul 1979, odată cu moartea tatălui său Mustafa Barzani, a fost ales de către Adunarea Națională din Kurdistan (Parlamentul Kurzilor) ca președinte al Regiunii Kurde din Irak în iunie 2015.

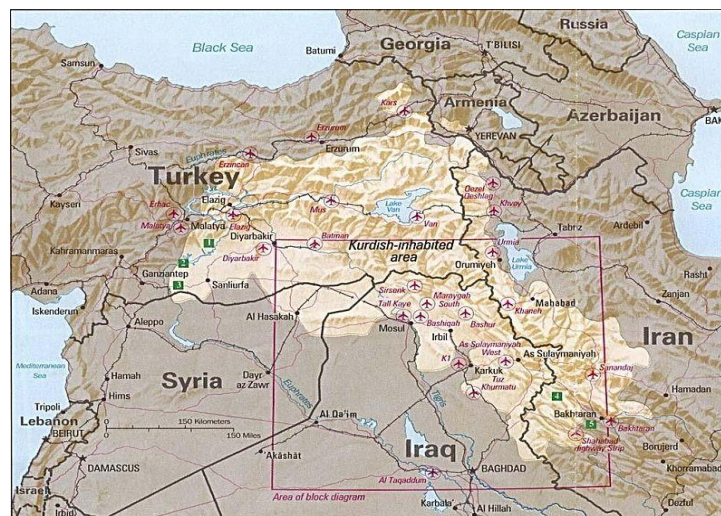

Figura nr. 5 - Teritoriul locuit de kurzi²

KJR a avut o sarcină dificilă, constând în reconstrucția infrastructurii, crearea unei administrații și absorbția a sute de mii de persoane care părăsiseră țara din cauza războiului.

Eforturile acestuia au dat rezultate, Kurdistanul irakian scăpând de privațiunile cauzate de guvernul Saddam și chiar reușind să construiască o democrație parlamentară cu o economie în creștere.³

¹ http://i.cfr.org/content/ips/assets/kurds/BTN_Graphic1_FINAL_2.png; (accesat în 7 ianuarie 2016).

² Sursă: Google Images.

³ <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-28147263>; (accesat în 7 ianuarie 2016).

KJR reprezintă un element de stabilitate în primul rând militară în zonă, fiind un veritabil scut în expansiunea ISIS. Începând cu vara anului 2014, frontiera KJR-ISIS se întinde pe 640 mile (aproximativ 1000 Km), în luptele cu teroriștii fiind uciși peste 1000 de luptători peshmerga, iar alte câteva mii au fost răniți.

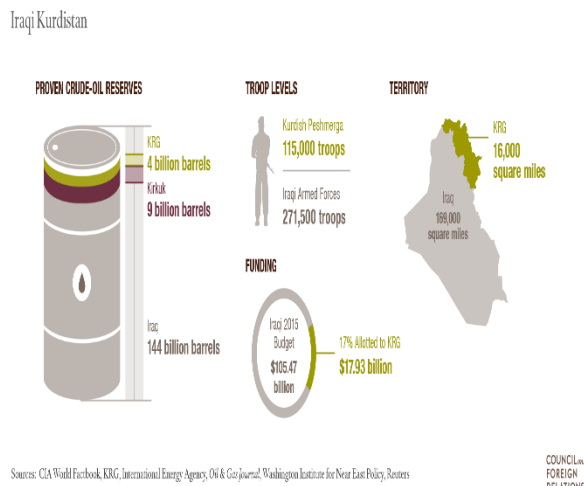

Figura nr. 6 - Kurzii din Irak

În consecință, toți experții susțin că forțele kurde sunt cele mai eficiente forțe terestre împotriva grupării teroriste, iar din acest motiv statele occidentale (SUA, Franța, Germania) au acceptat, ca pe lângă sprijinul aerian să furnizeze arme luptătorilor kurzi.

Analizii politici, subliniază însă reticența și chiar opoziția atât din partea autorităților irakiene, care se tem de crearea în regiunea autonomă kurdă a unui stat independent kurd, cu capitala la Kirkuk, dar mai ales a Turciei, care este îngrijorată de faptul că sprijinul acordat kurzilor sirieni, afiliați PKK, ar putea duce la legitimarea internațională a acesteia, în prezent organizația fiind inclusă în lista organizațiilor teroriste.

Totuși, trebuie subliniat faptul că Guvernul Regional Kurd a stabilit relații bune și cu Turcia, în care este exportat petrol prin oleoductul Kirkuk-Ceyhan.

Kurzii din SIRIA

Printre cele mai influente partide kurde care s-au afirmat în zonă se remarcă Partidul Democratic Unionist (PYD) considerat o ramură siriană a PKK.

Într-adevăr, membrii și luptătorii PKK au venit din Irak în Siria, iar în 2012, când forțele de securitate siriene au fost retrase parțial din zonele kurde, aceștia au profitat impunându-și ferm prezența, punând stăpânire pe câteva clădiri guvernamentale pe care și-au arborat propriul steag.¹

Opoziția față de această organizație este formată din câteva partide având legături cu grupuri de kurzi irakieni, care au format Consiliul Național din Kurdistan.

1 International Crisis Group, "Syria's kurds: a struggle within a struggle", Middle East Report Nr. 136, Bruxelles, 2013, p. 2

În prezent, în nordul Siriei, la granița cu Turcia se desfășoară un puternic și sângeros conflict între kurzii sirieni și grupările teroriste islamice.

Lupta dusă de către aceștia împotriva ISIS este apreciată de către statele occidentale, chiar Administrația Prezidențială SUA recunoscând că planul inițial de distrugere a ISIS exclusiv prin folosirea bombardamentelor aeriene trebuie cuplat de o cooperare și sprijinire a forțelor terestre ale kurzilor¹.

Niciodată înțeleși, niciodată apreciați și foarte puțin ajutați, acest popor dârz (în vechea persană, kurd însemna dur, puternic) continuă să să supraviețuiască în Turcia, Iran, Irak, Siria și să lupte pentru drepturi și identitate, nerenunțând la visul lor de recunoașterea politică internațională și de a avea propria țară.

Bibliografie

1. Kaya Mehmed S., *A Middle Eastern minority in a globalised society*, Editura I.B.Taurus & Co. Ltd, New York 2011.
 2. *Country Reports on Terrorism 2007*, United States Department of State Publication, 2008.
 3. Danilovich Alex, *Iraqi federalism and the Kurds. Learning to live together*, Editura Ashgate 2014.
 4. Marcus Aliza, *The PKK and the Kurdish fight for independence*, Editura New York University Press 2007.
 5. *Report Information from ProQuest*, 14 Ianuarie 2016.
 6. Romano David, Mehmet Gurses, *Conflict, Democratization and the Kurds in the Middle East*, Editura Palgrave MacMillan 2014.
 7. http://www.historia.ro/exclusiv_web/general/articol/kurzii-istoria-celei-mai-numeroase-minorit-i-f-r-na-iune-proprie; (accesat în 7 ianuarie 2016).
 8. <http://www.merip.org/mer/mer189/kurdish-experience>; (accesat în 7 ianuarie 2016).
 9. <http://www.washingtonpost.com/wp-srv/inatl/daily/feb99/kurdprofile.htm>; (accesat în 7 ianuarie 2016).
 10. <http://mpc-journal.org/blog/2015/06/26/the-kurds-key-to-success-against-the-islamic-state>; (accesat în 7 ianuarie 2016).
 11. <http://www.cfr.org/middle-east-and-north-africa/time-kurds/p36547>; (accesat în 7 ianuarie 2016).
 12. <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-28147263>; (accesat în 7 ianuarie 2016).
- International Crisis Group, *Syria's kurds: a struggle within a struggle*, Middle East Report Nr. 136, Bruxelles, 2013

¹ <http://mpc-journal.org/blog/2015/06/26/the-kurds-key-to-success-against-the-islamic-state/>, (accesat în 7 ianuarie 2016).